

УДК 070.412. 378.65

К. В. ТРОФІМУК

кандидат педагогічних наук, доцент
Класичний приватний університет

СТВОРЕННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО КОМУНІКАТИВНОГО ПРОСТОРУ В ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

У статті висвітлено найбільш ефективні методи при підготовці майбутніх фахівців із готельно-ресторанної справи, які інтегруватимуть теоретичні знання з культури професійного спілкування на етапі виробничої практики. Обґрунтовано метод ігрового імітаційного моделювання; доведено доцільність організаційно-комунікативної гри як одного з головних компонентів професійної комунікативної підготовки майбутніх фахівців і необхідність ведення словника професійної лексики.

Ключові слова: практика, метод ігрового імітаційного моделювання, майбутній фахівець, готельно-ресторанна справа, організаційно-комунікативні ігри, словник професійної лексики.

Однією з форм організації навчального процесу, яка максимально сприятиме закріпленню здобутих знань із культури професійного спілкування, формуванню умінь і переведення їх у навички, є практична підготовка до професійної діяльності, що, спільно з теоретичною, буде створювати підґрунтя для дійсно професійної освіти.

Метою статті є необхідність пошуку та обґрунтування найбільш ефективних із можливих методів, які інтегруватимуть теоретичні знання з культури професійного спілкування на етапі виробничої практики. Адже виробнича практика може стати для майбутніх фахівців із готельно-ресторанної справи однією з важливих форм для удосконалення навичок культури професійного спілкування.

На важливості професійної підготовки під час проходження виробничої практики наголошують відомі вчені-педагоги: В. В. Вдовченко, Н. Є. Мойсеюк, О. С. Падалка, А. М. Нісімчук, І. О. Смолук, О. Т. Шпак та ін.

Практика (від грец. *practicos* – діяльний, активний) – “матеріальна, цілеспрямована діяльність людей; засвоєння і перетворення об’єктивної дійсності; основа розвитку людського суспільства та пізнання” [7].

На думку авторів “Педагогічного енциклопедичного словника”, виробнича практика – це “вид навчальних занять, в процесі яких студент самостійно виконує в умовах діючого виробництва реальні виробничі завдання, визначені навчальною програмою” [4, с. 212].

Відповідно до Положення про проведення практики студентів у вищих навчальних закладах України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 року № 93 і зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 квітня 1993 року № 35, практика студентів є невід’ємною складовою процесу підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах і

проводиться на оснащених відповідним чином базах навчальних закладів, а також на сучасних підприємствах і в організаціях різних галузей господарства, освіти, охорони здоров'я, культури, торгівлі та державного управління [6]. Практика проводиться з метою оволодіння студентами сучасними методами, формами організації та знаряддями праці у сфері їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Студенти напряму підготовки 140101 “Готельно-ресторанна справа” проходять практику на робочих місцях як помічники адміністратора СПіР, помічники менеджера з обслуговування приміщень, помічники адміністратора, помічники менеджера, відповідального за роботу ресторану, помічники порт'є, офіціанти.

Основними завданнями виробничої практики є: закріплення теоретичних знань студентів та їх застосування на практиці; вивчення організаційної структури та функціонування готельного підприємства, правових засад і сфери діяльності; практична підготовка студентів до самостійної роботи на одній із посад первинного рівня управління структурними підрозділами, операційними системами та процесами в закладах готельного типу; підбір нормативно-правових, інформаційних, звітних і статистичних матеріалів, їх систематизація й аналіз; прогнозування основних показників і перспектив розвитку бази практики; закріплення теоретичних знань студентів; здобуття студентами навичок самостійної практичної діяльності на службових посадах; набуття досвіду господарської діяльності готельних підприємств в умовах ринкових відносин; набуття досвіду організаційної та управлінської практичної діяльності зі своєї спеціальності.

Основними цілями виробничої практики є:

- ознайомлення студентів із нормативно-правовою базою діяльності готельно-ресторанного підприємства, з вимогами виробничої санітарії та техніки безпеки;
- ознайомлення з особливостями організації технологічних процесів на підприємствах готельного бізнесу та принципами функціонування системи управління готельно-ресторанним комплексом;
- оцінювання ринкових можливостей підприємства–бази практики;
- ознайомлення з правилами роботи готельно-ресторанного комплексу, організацією захисту прав споживачів;
- набуття навичок якісного обслуговування споживачів у готельно-ресторанному комплексі.

Відтак, основною метою виробничої практики є набуття навичок обслуговування гостей у готельно-ресторанному підприємстві і цей процес, як зазначалося раніше, безпосередньо залежить від володіння культурою професійного спілкування. Також самі підприємства зацікавлені в тому,

щоб на етапі виробничої практики студенти включались у виробничий процес, набували досвіду професійної діяльності. Адже, на сьогодні, багато підприємств, які працюють зі споживачами, перш, ніж оформити працівників на роботу, із ними проводять різноманітні тренінги та ділові ігри. Оскільки готельно-ресторанна галузь працює з клієнтами і від спілкування з ними залежить прибуток і процвітання підприємства; перш, ніж залучити студентів до роботи в період практики, пропонуємо проводити комунікативні ігри та тренінгові вправи, які зумовлять ефективність подальшої професійної діяльності майбутніх фахівців. У процесі такого ігрового моделювання фахівці готельно-ресторанного комплексу будуть виступати в ролі клієнтів і відкоригувувати навички культури професійного спілкування.

На нашу думку, перш, ніж майбутні фахівці з готельно-ресторанної справи розпочнуть професійну діяльність, студенти мають відпрацювати певні навички професійного спілкування заздалегідь, а саме в умовах виробничої практики. Тому з метою формування діяльнісного рівня культури професійного спілкування майбутніх фахівців у процес їх підготовки варто впровадити метод ігрового імітаційного моделювання їх майбутньої професійної діяльності відповідно до вимог комунікативної культури. Таке ігрове імітаційне моделювання сприятиме екстеріоризації, тобто переведенню з внутрішнього в зовнішній план особливостей усвідомленості культури професійного спілкування.

Використання у професійній підготовці ігрового моделювання, по суті, – своєрідна репетиція і перевірка того, як студенти вміють користуватися словом у заданій професійній ситуації [3, с. 71].

О. О. Вербицький, розглядаючи ділову гру як "складову педагогіки" та "складову імітаційного моделювання", виокремлює такі педагогічні функції навчальної гри:

- формування у майбутніх фахівців цілісного уявлення про професійну діяльність;
- набуття предметно-професійного й соціального досвіду та прийняття індивідуальних і суспільних рішень;
- розвиток професійного теоретичного та практичного мислення;
- формування мотивації до професійної діяльності [1, с. 140-142].

На думку вітчизняних науковців, імітаційні навчальні ігри у процесі професійної підготовки є:

1. Формою відтворення змісту професійної діяльності, моделюванням системи відносин певного виду діяльності, оскільки забезпечують активність учасників, індивідуальність, оптимізацію процесу професійного становлення [8].

2. Фактором удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців, оскільки навчальні ігри сприяють підвищенню культури, формують уміння спілкуватися, створюють умови для перевірки можливостей, вироблення індивідуального стилю поведінки [9].

3. Засобом реалізації міжпредметних зв'язків, оскільки потребують систематизованих знань; допомагають зменшити труднощі адаптаційного періоду у професійній діяльності, набуттю навичок творчого підходу до виконання професійних функцій [10].

Таким чином, імітаційно-ігровий варіант – це модель формування “професійного Я” студентів, самоперевірки, самовизначення, самовираження, самоствердження та самореабілітації [5].

На сьогодні навчальні ігри є одним із найефективніших прийомів реалізації комунікативного принципу, тому, на відміну від інших форм навчання, мають свої характерні особливості, які надають їм певних пріоритетів, зокрема вони:

- підвищують якість навчання, тому що є навчанням у дії;
- є найкращим мотивувальним стимулом, оскільки містять елементи гри і непередбачуваність розв'язки;
- дають студентам соціолінгвістичну “підказку”, а саме: за допомогою яких одиниць і моделей можна висловити ту чи іншу думку в певній ситуації, залежно від соціальної характеристики учасників;
- передбачають елемент несподіванки – те, з чим так часто стикаються студенти під час спілкування. Під час ігрової ситуації повинні уважно слухати один одного, адже мають швидко й адекватно реагувати на співрозмовника;
- створюють емоційне піднесення, що надзвичайно позитивно впливає на якість навчання;
- вимагають від учасників продуктивного мислення, швидкої реакції як вербальними, так і невербальними засобами в певній ситуації, тобто використовується загальний запас знань та вмінь [2].

Основними ознаками ігрового моделювання професійних ситуацій є:

- 1) імітація професійно-комунікативних ситуацій у практичній діяльності;
- 2) опис алгоритму дій у змодельованих ситуаціях;
- 3) розмаїття імітаційно-ігрових ролей, розподіл їх між учасниками занять із урахуванням можливостей, задатків і досвіду педагогічної роботи;
- 4) стан емоційно-позитивної напруги учасників імітаційно-ігрової діяльності;
- 5) нестандартність підходів, способів і багатоваріантність розв'язання комунікативних проблем;
- 6) обговорення результатів імітаційно-ігрової діяльності;
- 7) чіткість критеріїв оцінювання дій учасників імітаційно-ігрових ситуацій.

У дослідженні сутність імітаційного моделювання полягає в тому, що у роботі зі студентами відбувається моделювання професійних ситуацій, які потребують розширення досвіду професійної комунікативної культури.

Вчені, які досліджували ігрове моделювання, визначають декілька його форм, а саме такі ігри: ділові, організаційно-діяльнісні, організаційно-комунікативні й організаційно-мисленнєві. Ці форми ґрунтовно розроблені в психолого-педагогічних дослідженнях, а тому ми зупинимось тільки на тих іграх, які пропонуємо застосовувати у процесі підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.

Вибір саме організаційно-комунікативної гри як одного з головних компонентів професійної комунікативної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи під час виробничої практики зумовлюється такими чинниками:

- 1) організаційно-комунікативна гра є формою практичної реалізації комунікативних знань в умовах найближчих до професійної діяльності;
- 2) організаційно-комунікативна гра є засобом організації професійної діяльності;
- 3) організаційно-комунікативна гра є важливим фактором підвищення культури професійного спілкування та професійної підготовки в цілому.

Вважаємо, що компетентне виконання професійних обов'язків вимагає володіння такими вміннями культури професійного спілкування, які можна виробити тільки на практиці:

- 1) техніка спілкування з клієнтом;
- 2) продуктивне вербальне та невербальне професійне спілкування;
- 3) делегування спілкування відповідно до повноважень;
- 4) методи вирішення конфліктів та ін.

Щоб професійна комунікативна поведінка для студентів стала звичною, необхідно неодноразово проводити імітацію такої поведінки у змодельованих ситуаціях. Крім того, на основі аналізу певного імітаційного ігрового моделювання, студенти повинні спроектувати дії своєї майбутньої професійної діяльності відповідно до вимог культури професійного спілкування. Що, у свою чергу, призведе до переваги комунікативних потреб, формування здатності до вибору комунікативних засобів, формування готовності до успішного професійного комунікативного спілкування.

У процесі розігрування рольових ситуацій студенти мають можливість побачити своїх одногрупників не лише у міжособистісних стосунках, а й у процесі виконання певної професійної ролі, в якій у майбутньому буде реалізовуватися студент як фахівець. Відтак, саме використання таких ігрових комунікативних технологій дає можливість спрогнозувати, як саме в умовах професійної діяльності студенти структуруватимуть комунікативну ситуацію, та з'ясувати, які проблеми виникають у них у процесі професійної комунікативної взаємодії.

На практиці пропонуємо проводити організаційно-комунікативні ігри (розігрування професійних ситуацій за ролями, де студенти виступають працівниками готельно-ресторанного комплексу, а в ролі клієнтів – фахівці, які працюють на цьому підприємстві). Під час таких ігор потрібно ви-

рішувати різні професійні питання, проблеми, конфлікти, які можуть виникати у процесі обслуговування гостей.

На нашу думку, саме організаційно-комунікативні ігри:

- розвивають інтерес студентів до майбутньої професійної діяльності, їх соціальної взаємодії;
- розкривають індивідуальні особливості майбутніх фахівців із готельно-ресторанної справи;
- підготовлюють до професійного спілкування під час проходження практик і майбутньої професійної діяльності;
- допомагають забезпечити емоційну позитивну атмосферу під час відтворення знань.

Моделювання професійної діяльності в умовах організаційно-комунікативних ігор, які є ефективним методом відпрацьовування практичних умінь і навичок, надає змогу трансформувати отримані знання під час вивчення дисциплін “Культура професійного спілкування”, “Українська мова за професійним спілкуванням”, “Діловий етикет та протокол”, “Діловодство в готельній індустрії”, у системний комплекс професійних дій, із якими майбутній фахівець може вдатися до професійної діяльності, удосконалюватися, професійно зростати, а не навчатися основ професіоналізму (до складової якого входить культура професійного спілкування) методом спроб і помилок на реальному робочому місці.

Якщо такі ігри проходять у навчальній аудиторії, то наближення до реальної професійної діяльності має характер певної умовності, що не дає абсолютного відчуття власне професійної ситуації. А власне моделювання організаційно-комунікативних ігор в умовах виробничої практики відбувається завдяки розробленню комплексу різноманітних ситуацій, вибір яких зумовлюється реальними професійними потребами та професійними умовами майбутніх фахівців. Саме в таких організаційно-комунікативних ігрових ситуаціях студенти можуть асоціювати себе з певною особою (клієнтом, фахівцем готельно-ресторанного комплексу тощо), роль якої вони виконують, поставити себе на місце цієї особи в певних обставинах, що збагатить їх життєвий досвід, допоможе набути практичних навичок із культури професійного спілкування та фаху в цілому.

На практиці потрібно моделювати конкретні ситуації професійного спілкування, які виникають в умовах роботи окремих структур готельно-ресторанних підприємств, зміст і форми професійної діяльності, ділове спілкування, проблемні ситуації і процеси їх вирішення.

Під час такого ігрового моделювання фахівці готельно-ресторанного комплексу виступають у ролі клієнтів і відкориговують такі комунікативні навички:

- ведення професійного діалогу та бесіди;
- планування професійного спілкування;
- висловлювання експромтом, без попередньої підготовки;
- досягнення бажаної комунікативної мети;

- дотримання чіткого, логічного, послідовного мовлення;
- підтримання контактів зі співрозмовником;
- володіння екстралінгвістичними засобами та ін.

Роль керівника практики та фахівців готельно-ресторанних комплексів полягає в тому, щоб запропонувати такі виробничі ситуації, які є професійно цінними для студента, оскільки мають професійне спрямування, задовольняють пізнавальний інтерес студента й водночас надають йому змогу розкрити та реалізувати їхню професійну майстерність, спрямовану на культуру професійного спілкування.

Такі ігри мають великі можливості для творчого та самостійного прийняття рішень; у процесі гри відпрацьовуються навички та вміння діяти у нестандартних комунікативних ситуаціях. Специфіка полягає в тому, що шляхи вирішення проблем учасникам гри заздалегідь невідомі, вони відпрацьовуються спільно в самому процесі.

Структура організаційно-комунікативної гри включає такі етапи:

- 1) організаційний етап – оголошення теми та мети ділової гри;
- 2) підготовчий – розподіл функцій і ролей учасників гри, надання додаткової інформації, поділ на групи тощо;
- 3) власне ігровий – розігрування рольових ситуацій і вирішення поставлених завдань;
- 4) підбиття підсумків – аналіз, обговорення та оцінка процесу гри.

Після кожної організаційно-комунікативної гри проводиться оцінювання студентів за такими критеріями: ступінь підготовки та засвоєння матеріалу; культура спілкування; техніка мовлення; вміння підтримувати контакти та ін.

Під час організаційно-комунікативної гри відбувається активний обмін інформацією між учасниками – студент випробовує себе з різних позицій, а саме – позиції адміністратора готелю, гостя, офіціанта, клієнта, глядача й інше, тобто він може пережити різні для нього ролі. Інші студенти можуть належно оцінити його роботу та дії – як позитивно, так і з критичного погляду. За таких умов програвання професійних ситуацій студентам надається можливість вільного вибору вирішення проблем взаємодії людини з людиною або групою людей та створення позитивного середовища під час спілкування. Відповідно до оцінок його діяльності та самооцінки своїх дій та порівнянь студент зможе покращити культуру професійного спілкування, яка безпосередньо впливає на професійну діяльність майбутнього фахівця.

Використовуючи у практичній діяльності організаційно-комунікативні ігри, можна досягти значущих результатів, зокрема:

- 1) комунікативних – формування культури спілкування у практичній діяльності;
- 2) організаційних – включення студентів у професійну діяльність під керівництвом фахівців готельно-ресторанних підприємств;

3) навчальних – підвищення комунікативної грамотності учасників, досвіду професійного етикету; накопичення вмінь і навичок отриманих під час організаційно-комунікативних ігор;

4) соціально-психологічних – виявлення властивих учасникам імітаційно-ігрової діяльності негативних, неконструктивних емоцій і вироблення вміння долати ці інциденти;

5) рефлексивних – вироблення й обговорення рішень щодо актуальних питань комунікативної практики та прогнозування рішень нестандартних мовленнєвих ситуацій.

Таким чином, використання організаційно-комунікативної гри під час формування культури професійного спілкування стимулює мисленнєву діяльність студентів, творчо впливає на засвоєння предметних знань, умінь і навичок, сприяє розвитку організаторських здібностей, збагачує словниковий запас майбутніх фахівців і покращує діалогічне спілкування. У ділових іграх формуються навички налагодження контактів, сприйняття студентами один одного як особистості, вироблення стратегії та тактики професійного спілкування, а також вибір під час спілкування відповідних форм і засобів.

Детальний аналіз після розігрування таких професійних ситуацій дає можливість удосконалення як культури професійного спілкування, так і професійних якостей у цілому. Працюючи в реальних умовах готельно-ресторанного підприємства, майбутні фахівці набувають і удосконалюють свої вміння та навички з культури професійного спілкування, розвивають творчі й організаторські здібності, підвищують комунікативну активність, формують інтерес до професійної діяльності, тому такі практичні професійні ситуації необхідно застосовувати при підготовці майбутніх фахівців із готельно-ресторанної справи у вищих навчальних закладах.

Крім складання звітів з проходження практики студенти повинні продовжувати ведення словника професійної лексики, адже саме спілкування з фахівцями готельно-ресторанних закладів надасть майбутнім фахівцям можливість вагомо поповнити свій словниковий запас як професійними термінами, так і словами-професіоналізмами. Цими щоденниками студенти зможуть користуватися на практичних заняттях у подальшій професійній підготовці.

Отже, головною особливістю виробничої практики є особистісно-діяльнісна спрямованість, що має творчий, пошуковий і розвивальний характер. В основі моделювання практичних ситуацій лежить культура професійного спілкування, при якому вирішуються різні професійні та проблемні ситуації, що виникають у фаховій діяльності.

Кожен керівник виробничої практики може розробити свою систему комунікативних ігрових вправ, виходячи з рівня підготовленості студентів, їхніх потреб та інтересів, рівня комунікативної активності. І саме виявити проблеми, які виникають під час професійного спілкування, можна при

консультуванні студентів, анкетуванні та спостереженні за діяльністю в період виробничої практики.

Під час практики студенти повинні сформувати та закріпити такі вміння з культури професійного спілкування:

- розширювати професійний лексико-граматичний словник;
- застосовувати усні контакти у ситуаціях професійного спілкування;
- поєднувати теоретичні та практичні аспекти культури спілкування у процесі професійної діяльності, діяльності людини та суспільства;
- доречно використовувати мовні моделі звертання, погодження, ввічливості тощо;
- долати комунікативні бар'єри, передбачати реакцію клієнта; демонструвати позитивне й емпатійне ставлення до співрозмовника (усмішка, тон, експресивність, психологічна дистанція та ін.);
- володіти екстралінгвістичними засобами спілкування (дикція, інтонація, ритм, тембр, темп та ін.);
- використовувати комунікативні властивості професійного мовлення (змістовність, доречність, правильність, виразність, лаконічність).

У межах комунікативних ігрових ситуацій із формування культури професійного спілкування студенти набувають таких необхідних навичок:

- оволодіння методикою активного слухання у професійному спілкуванні;
- вміння точно передавати необхідну інформацію;
- формування вмінь зв'язного професійного мовлення;
- сприймання та розуміння партнерів зі спілкування;
- оволодіння атракцією у професійному спілкуванні;
- використання невербальних засобів спілкування;
- формування тактовності та дипломатичності при спілкуванні;
- вміння ведення діалогу, бесіди та підтримання розмови.
- подолання психологічних бар'єрів при спілкуванні;
- вирішування різних видів конфліктів, які виникають під час спілкування;
- виявлення ініціативи під час спілкування;
- формування різних форм вітання, вибачення, представлення та прощання, розвиток тактовності при спілкуванні;
- розвиток навичок зв'язного мовлення по телефону та володіння емоційним станом у цьому процесі.
- розвиток упевненості в собі та навичок переконання;
- оволодіння етичними засобами професійного спілкування.

Висновки. Отже, головною особливістю виробничої практики є особистісно-діяльнісна спрямованість, що має творчий, пошуковий і розвивальний характер. В основі моделювання практичних ситуацій лежить професійне спілкування, при якому вирішуються різні проблемні ситуації, що виникають у фаховій діяльності.

Практика в готельно-ресторанних комплексах повинна поєднувати:

1) теоретичну підготовку з формування практичних навичок фахової та комунікативної спрямованості у студентів для полегшення їх виходу на ринок праці;

2) можливість отримати зворотній зв'язок із боку підприємств, які приймають студентів на практику;

3) отримання додаткової інформації про те, над чим іще потрібно попрацювати студенту в подальшій професійній підготовці, щоб відповідати сучасним вимогам ринку праці.

Відтак, практика для студентів – це відмінний спосіб спробувати себе та ближче познайомитися з майбутнім роботодавцем, зрозуміти, на які професійні цілі орієнтуватися в майбутньому. При цьому для готельно-ресторанних підприємств, які приймають студентів на практику, – це одна зі стратегій формування кадрового резерву, позитивного іміджу в студентському середовищі, а також стратегія сталого залучення потоку молодих фахівців на своє підприємство.

Список використаної літератури

1. Вербицкий А. А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход : методическое пособие / А. А. Вербицкий. – М. : Высш. шк., 1991. – 207с.

2. Данова Е. М. Ролевая игра в обучении иностранному языку / Е. М. Данова, Л. Т. Костина // Иностранные языки в школе. – 1988. – № 3. – С. 18–27.

3. Капська А. Ф. Гра як активний метод навчання студентів майстерності слова / А. Ф. Капська // Рідна школа. – 1991. – № 10. – С. 71–73.

4. Педагогический энциклопедический словарь / гл. ред. Б. М. Бим-Бад ; редкол.: М. М. Безрукий, В. А. Болотов, Л. С. Глебова и др. – М. : Большая Российская энциклопедия, 2003. – 528 с.

5. Педагогіка : навчальний посібник / В. М. Галузьяк, М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – 2-ге вид., випр. і доп. – Вінниця: “Книга-Вега”, 2003. – 416 с.

6. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (наказ № 93 Міністерства освіти і науки України від 08.04.1993 р.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>.

7. Полонский В. М. Словарь по образованию и педагогике / В. М. Полонский. – М. : Высш. шк., 2004. – 512с.

8. Скрипченко О. В. Атлас з психології навчання і дидактики: інформаційно-методичний матеріал : навчальний посібник / О. В. Скрипченко, О. І. Кривов'яз, Л. О. Скрипченко. – К. : ІСДО, 1995. – 150 с.

9. Чепелева Н. В. Формування професійної компетентності в процесі вузівської підготовки психолога-практика / Н. В. Чепелева // Актуальні проблеми психології. – К. : Інститут психології АПН України. – 1999. – С. 271–279.

10. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах : навчальний посібник / П. М. Щербань. – К. : Вища школа, 2004. – 207 с.

Стаття надійшла до редакції 14.09.2015.

Трофимук К. В. Создание профессионально-ориентированного коммуникативного пространства в практической деятельности при подготовке будущих специалистов

В статье освещены наиболее эффективные методы подготовки будущих специалистов, которые будут содействовать интеграции теоретических знаний по

культуре професійного об'єднання во время проходження производственной практики.

Ключевые слова: *практика, метод игрового имитационного моделирования, будущий специалист, организационно-коммуникативные игры, словарь профессиональной лексики.*

Trofimuk K. Create Professional-Oriented Communication Space in Practice Training of Future Specialists

One of the forms of organization of educational process, the maximum help to consolidate the knowledge of the culture of professional communication, the formation of skills and transfer them into skills, is the practical preparation for professional activity which along with the theory, will create the foundation for a truly professional education.

The main purpose of work experience is skills in guest service hotel and restaurant company, and this process is, as mentioned earlier, depends on the possession of professional communication culture. In addition, enterprises themselves are interested in the fact that at the stage of practical training students are included in the production process, have gained professional experience.

Working in the real world of hotel and restaurant businesses, future professionals to acquire and improve their skills on the culture of professional communication, develop creative and organizational skills, improve communicative activity form of interest to the profession. Therefore, these practical professional situation should be used in the preparation of future specialists of hotel and restaurant business in higher education.

In addition to reporting on probation, students should continue to maintain occupational vocabulary, because it is communication with specialists hotel and restaurant facilities will provide future professionals to weighty replenish your vocabulary as a professional terms, and words-professionalism. These diaries, students will be able to use on a practical training in further training.

Key words: *practice, the method of the gaming simulation, the future specialist, organizational and communication games, dictionary by professional lexicon.*